

چابهار در مسیر توسعه؛ سواحل مکران به "قطب محصولات گرمسیری" شبه قاره تبدیل می‌شود

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از تسنیم، سواحل مکران که چند صباحی است مورد توجه ویژه نظام برای استقرار صنایع مادر، استقرار بخشی از جمعیت ایران در کنار آب‌های اقیانوسی آن و همچنین تبدیل به قطب ترانزیت به عنوان نقطه‌ای خارج از خلیج فارس و تهدیدات آن قرار گرفته، علاوه بر ظرفیت‌های منحصر به فرد اقتصادی و ترانزیتی به دلیل آب‌وهوای مطلوب و دسترسی آسان و سریع به بازارهای هدف، ظرفیت منحصر به فرد کشاورزی و صادرات محصولات گلخانه‌ای را نیز دارد.

بنا به تحقیقات صورت گرفته از سوی کارشناسان کشاورزی، سواحل مکران و محدوده کنارک، چابهار تا گواتر با بیش از 100 هزار هکتار اراضی حاصل خیز کشاورزی عمدتاً برای میوه‌های گرمسیری و نیمه گرمسیری مستعد تبدیل شدن به قطب کشاورزی و محصولات گرمسیری شبه قاره از نپال تا پاکستان است. موز، مرکبات، چیکو، انبه، نارگیل، گواوا، کنار، تمره‌ندی و خرما از انواع میوه‌های پرارزش گرمسیری هستند که سالانه در سواحل مکران تولید می‌شوند.

****خشکسالی فراگیر سیستان و بلوچستان تهدید کشاورزی در سواحل مکران**

نماینده مردم چابهار و کنارک در مجلس شورای اسلامی می‌گوید: با وجود آنکه بیش از 100 هزار هکتار از اراضی سواحل مکران مستعد کشاورزی و میوه‌های گرمسیری است اما تنها 22 هزار هکتار از این اراضی آماده‌سازی شده است که از میان بیش از 12 هکتار اراضی مستعد کشاورزی در شهرستان چابهار و 10 هزار و 500 هکتار اراضی کشاورزی زراعی و باغی نیز در شهرستان کنارک وجود دارد.

عبدالغفور ایرانزاد می‌افزاید: البته از میان همین 22 هزار هکتار اراضی آماده‌سازی شده هم همه به دلیل شرایط خشکسالی و نبود منابع آبی به زیرکشت نمی‌رود. در سال‌های آبی و پایدار بودن شرایط منابع آبی که 22 هزار هکتار از اراضی چابهار و کنارک به زیرکشت می‌رفته برای بیش از 44 هزار نفر در شهرستان‌های چابهار و کنارک اشتغال‌زایی شده است.

عضو کمیسیون آب، منابع طبیعی و کشاورزی مجلس شورای اسلامی با اشاره به خسارات خشکسالی به بخش کشاورزی سواحل مکران تصریح می‌کند: خشکسالی خسارات جبران‌ناپذیری به کشاورزان سواحل مکران وارد کرده و علاوه بر کاهش سطح زیرکشت اراضی، بیش از 8 هزار کشاورز در منطقه باهوکلات چابهار را که در سال‌های نچندان دور قطب میوه‌های گرمسیری بوده، بیکار کرده است.

دبیر خانه کشاورز شهرستان چابهار نیز پیشتر در گفت‌وگو با یکی از رسانه‌ها با بیان این که خشکسالی و خشک شدن سد پیشین سبب از دست رفتن بیش از هزار هکتار باغات موز منطقه باهوکلات شده است، گفته بود: بر اثر خشکسالی بیش از هزار و 300 هکتار از باغات موز و انبه چابهار از میان رفته؛ علاوه بر آن بر اثر خشکسالی سه هزار و 90 هکتار از اراضی باغی کشاورزی و 6 هزار هکتار زمین‌های زراعی شهرستان چابهار نیز نابود شده است.

خلیل‌الله درخشان بایان این که خشکسالی مداوم انواع باغات موز، انبه، لیمو، نخيلات و انواع باغات میوه‌های گرمسیری و نیمه گرمسیری را نابود کرده است، افزود: کشاورزان ثروتمند دیروز هم‌اکنون فقط با یارانه 45 هزار تومانی روزگار می‌گذرانند و حتی توان و کرایه رفت و برگشت برای سرکشی از باغات خشک شده موز و انبه خود را ندارند.

خشکسالی در سیستان و بلوچستان دو دهه است ادامه دارد و امسال به اوج خود رسیده به طوری که به گفته مدیرکل مدیریت بحران

استانداری سیستان و بلوچستان؛ هم‌اکنون بر اساس آخرین آمارها 100 درصد مساحت سیستان و بلوچستان دچار خشکسالی است، 73.2 درصد مساحت گرفتار خشکسالی شدید، 0.9 درصد خشکسالی بسیار شدید و 25 درصد نیز دچار خشکسالی متوسط شده است.

****موز و گواوای سواحل مکران نمود ندارد**

اما همانطور که پیشتر گفته شد، خشکسالی یکی از عمده‌ترین خسارات را به باغات موز سواحل مکران که از مرغوب‌ترین موزهای ایران است وارد کرده است.

نماینده مردم چابهار و کنارک که خود پیش از دوره نمایندگی مدیرجهد کشاورزی شهرستان‌های چابهار و کنارک بوده، می‌گوید: 3 هزار و چهارصد هکتار موزستان در شهرستان‌های کنارک و چابهار وجود دارد که با شرایط پایدار بودن منابع آبی برای 18 هزار نفر به صورت مستقیم و غیر مستقیم اشتغال‌زایی می‌کند.

ایران‌نژاد می‌افزاید: در هر هکتار از این موزستان‌ها 35 تن موز برداشت می‌شود و به استان‌های هرمزگان، یزد، خراسان شمالی، جنوبی و رضوی ارسال می‌شود.

وی با بیان اینکه موز تولید شده در سواحل مکران از مرغوب‌ترین موزهاست، می‌گوید: این موز طالب بسیاری در کشورهای حاشیه خلیج فارس دارد و به دلیل نزدیکی چابهار به این کشورها در صورت ایجاد صنایع تبدیلی و بسته‌بندی، صادرات آن‌ها صرفه اقتصادی بسیاری دارد و ارزآوری خوبی برای کشور ایجاد می‌کند.

عضو کمیسیون آب و کشاورزی مجلس شورای اسلامی تصریح می‌کند: کمک به صادرات محصولات گرمسیری و به‌ویژه موز چابهار و کنارک به کشورهای حاشیه خلیج فارس از جمله عمان و امارت در دستورکار کمیسیون کشاورزی مجلس است و اعضا این کمیسیون در سفر خرداد ماه سال گذشته خود به چابهار و کنارک این ظرفیت‌ها را از نزدیک مشاهده کردند و درحال برنامه‌ریزی برای کمک به صادرات هستند.

علاوه بر موز که یکی از عمده‌ترین میوه‌های گرمسیری سواحل مکران است، زیتون محلی و به‌زبان محلی "گواوا" نیز یکی دیگر از میوه‌های گرمسیری عمده سواحل مکران است که به‌دلیل خشکسالی و نبود صنایع تبدیلی، به این میوه پرارزش گرمسیری نیز آنچنان که باید توجه نشده است.

گواوا میوه‌ای گلایی مانند با طعمی خوش و خاصیتی فراوان است که در عمده باغات گرمسیری سواحل مکران کشت می‌شود؛ این میوه در صنایع تبدیلی برای تهیه آب‌میوه، کمپوت، اسانس و پودر استفاده می‌شود و مانند موز در کشورهای حاشیه خلیج فارس طالب بسیاری دارد. گواوا بعد از خرما و انبه سومین درخت اختصاصی سیستان و بلوچستان است.

یک کارشناس کشاورزی می‌گوید: هرچند بخش عمده باغات سواحل مکران همچون شهرستان‌های سرباز، کنارک و چابهار به دلیل داشتن آب‌وهوای مناسب به زیر کشت این محصول می‌رود اما به دلیل نبود صنایع تبدیلی یا واحدهای فراوری در سیستان و بلوچستان این محصول پرارزش به استان‌های هم‌جوار عمدتاً هرمزگان ارسال می‌شود تا پس از فراوری و تولید مربا و ترشی به کشورهای حاشیه خلیج فارس صادر شود.

محمد چاکرزی می‌افزاید: در صورت ایجاد صنایع تبدیلی، امکان صادرات این محصول از بنادر چابهار و کنارک به‌دلیل نزدیکی این دو بندر به کشورهای حاشیه خلیج فارس و طالب بودن این کشورها به ترشی و مربا و حتی خود میوه آن؛ صادرات آن صرفه اقتصادی

بسیاری دارد.

اما همانطور که پیشتر گفته شد مهم‌ترین تهدید برای صنعت کشاورزی سواحل مکران خشکسالی و خشک شدن منابع آبی است؛ سواحل مکران 100 هزار هکتار اراضی مستعد قابل کشت دارد و به‌گواه کارشناسان به‌واسطه نزدیک بود آن‌ها به کشورهای حاشیه اقیانوس هند قابلیت تبدیل شدن به قطب محصولات گرم‌سیری و گلخانه‌ای شبه‌قاره را دارد.

به‌گواه کارشناسان، شیرین‌سازی آب‌های عمان و احداث گلخانه‌های بزرگ صنعتی می‌تواند علاوه‌بر عبور از بحران خشکسالی، سواحل مکران را به قطب کشاورزی شبه‌قاره تبدیل کند و برای هزاران نفر اشتغال‌زایی کند.

در راستای تبدیل سواحل مکران به قطب تولید محصولات و کشاورزی و گلخانه‌ای شبه‌قاره، عملیات احداث بزرگ‌ترین گلخانه ایران و بزرگ‌ترین پروژه گلخانه‌ای تمام شیشه‌ای مدرن جهاندر منطقه آزاد چابهار شروع شده است.

****دسترسی سریع و آب و هوای مطلوب دو ویژگی منحصر به فرد برای ساخت گلخانه**

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار می گوید: علاوه بر ظرفیت های اقتصادی، تبدیل شدن به یک هاب کشاورزی و محصولات گرم سیری هم برای سواحل مکران پیش بینی شده و در اسناد بالادستی هم آمده است.

عبدالرحیم کردی می افزاید: چابهار به دلیل دسترسی سریع به آب های آزاد اقیانوس هند و آب و هوای مطلوب قابلیت تولید و صادرات محصولات گلخانه ای شبه قاره هند از نپال تا پاکستان را دارد و به سریع ترین راه ممکن می تواند محصولات گلخانه ای را از طریق بندر چابهار که بندری نسل سوم در آینده خواهد شد صادر کند.

وی تصریح می کند: با توجه به دو ویژگی دسترسی سریع و آب و هوای مطلوب؛ عملیات احداث بزرگ ترین گلخانه ایران و بزرگ ترین گلخانه ای تمام شیشه ای مدرن جهان با تکنولوژی شیرین سازی آب های عمان با سرمایه سرمایه گذاری 500 میلیون یورو اخیرا در منطقه آزاد چابهار شروع شده است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار می گوید: این گلخانه با مشارکت فنی و تکنیکی شرکت هلندی دالسم که از شرکت های به نام جهان در احداث گلخانه های نوین است و در بیش از 100 کشور جهان تجربه ساخت گلخانه را دارد در منطقه آزاد چابهار ساخته می شود؛ گلخانه چابهار بزرگ ترین و مجهزترین گلخانه ایران و بزرگ ترین گلخانه ای تمام شیشه ای مدرن جهان است که با روشی کاملا نوین احداث خواهد شد، ضمن آنکه این گلخانه بزرگ ترین گلخانه ای است شرکت دالسم در تجربه کاری خود تاکنون در سرتاسر جهان ساخته است.

کردی ادامه می دهد: محصولات مجتمع گلخانه ای چابهار عمدتا از راه دریا به کشورهای هدف در حاشیه خلیج فارس و دریای عمان صادر می شوند و همین یکی از ظرفیت های منحصر به فرد چابهار است که دسترسی را سریع می کند؛ شرکت دالسم هم اکنون از گلخانه های اروپایی خود محصولات را با هواپیما به کشورهای حوزه خلیج فارس می فرستد که با ساخت گلخانه دسترسی سریع و آسان و

با قابلیت توجه پذیری بالای اقتصادی برای ارسال محصولات گلخانه مدرن این گلخانه فراهم می‌شود.

مشاور رئیس جمهور و دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی نیز در حاشیه گنگ‌زنی این گلخانه می‌گوید: بزرگ‌ترین مجتمع گلخانه‌ای ایران فعلاً در منطقه آزاد ارس با تمرکز بر صادرات آسیای میانه و قفقاز در حال بهره‌برداری است که گلخانه چابهار هم به لحاظ تجهیزات و هم به لحاظ میزان سرمایه‌گذاری در صورت احداث بزرگ‌ترین مجتمع گلخانه‌ای ایران می‌شود.

مرتضی بانک می‌افزاید: بنا به گفته سرمایه‌گذار، این گلخانه در چهار فاز و ظرف 3 سال به بهره‌برداری کامل می‌رسد ضمن آنکه فاز اول آن هم ظرف 1.5 سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد؛ مقرر شده هر 50 هکتار این گلخانه سالانه به بهره‌برداری و تولید برسد.

****مسیر چابهار به عمان کوتاه‌ترین مسیر برای هر فروشنده‌ی محصولات گلخانه‌ای در جهان**

مدیرعامل شرکت احداث گلخانه چابهار نیز می‌گوید: روزانه پس از احداث 200 تن محصولات گلخانه‌ای شامل گوجه‌فرنگی، گل‌رز، فلفل‌رنگی، خیارخاردار، توت‌فرنگی، کدو و بادمجان و سبزیجات تولید می‌شود و به دلیل بالا بودن قیمت محصولات تولیدی همگی از راه دریا به عمان و سپس به کشورهای حاشیه خلیج فارس ارسال می‌شود.

رضا درویش می‌افزاید: از آنجایی که از دیرباز توزیع کنندگان تره‌بار در کشورهای حوزه خلیج فارس عمانی‌ها بودند و بنادر کشور عمان در کوتاه‌ترین فاصله از چابهار است؛ روزانه محصولات این گلخانه پس از بسته‌بندی در پالت‌هایی که در همین مجتمع گلخانه‌ای تولید می‌شود، با شناورهای کوچک کانتینردار و طی حدود 3 تا 4 ساعت دریاروی به عمان ارسال و علاوه بر مصرف این کشور از سوی توزیع کنندگان عمانی به کشورهای حاشیه خلیج فارس صادر می‌شود.

درویش تصریح می‌کند: مسیر چابهار به عمان کوتاه‌ترین مسیری است که هر فروشنده‌ای در جهان قادر به بارگیری محصولات گلخانه‌ای

خود است و این روش حمل ارزانترین روش است.

مدیرعامل شرکت احداث گلخانه چابهار تاکید می کند: با توجه به کوتاه بودن مسیر چابهار؛ این بزرگترین گلخانه‌ای است شرکت دالسم در جهان ساخته ضمن آنکه پروژه چابهار به میزان 125 هکتار بزرگترین پروژه گلخانه‌ای تمام شیشه‌ای یکپارچه و مدرن جهان است که در حال حاضر بزرگترین از این نوع به میزان 80 هکتار در کشور مکزیک و متعلق به سرمایه‌گذاران آمریکایی است که شرکت دالسم آنرا ساخته است.

درویش ادامه می دهد: در مجموع سه هزار نفر در بخش مختلف این مجتمع گلخانه‌ای شامل بخش کشت و برداشت محصولات، واحد تولید ظروف، سبدها و پالت‌های پلاستیکی برای بسته‌بندی و صادرات، واحد کشت بافت گیاهی جهت تولید انبوه نهال‌های موردنیاز و استراتژی کشور، بخش تولید ورمی کمپوست و محصولات مربوطه و بخش پرورش آرتمیا و تولید محصولات مربوطه به صورت مستقیم مشغول به کار می شوند.

وی با اشاره به آب و هوای مطلوب چابهار برای احداث چنین گلخانه‌ای خاطرنشان می کند؛ دمای متوسط داخل گلخانه 24 تا 25 درجه است و دمای حداقل چابهار 15 درجه و حداکثر 30 تا 35 درجه که نسبت به حداکثری دمای مثلاً مسقط عمان 55 درجه و زیر صفر روسیه برای احداث یک مجتمع گلخانه‌ای این چنینی کاملاً متعادل است.

هرچه باشد به نظر می رسد سواحل مکران و چابهار علاوه بر ظرفیت‌های منحصر به فرد اقتصادی و تبدیل شدن به هاب صناعی هم چون فولاد، پتروشیمی و خودروسازی و هم چنین ترانزیت؛ در صورت توجه ویژه به شیرین سازی آب‌های عمان به دلیل دو ویژگی نزدیکی به بازارهای هدف و آب و مطلوب کشت محصولات گرمسیری قابلیت تبدیل شدن به هاب محصولات گرمسیری و گلخانه‌ای حوزه اقیانوس هند و کشورهای آن را نیز دارد.

گزارش از سیدامیرحسین عظیمی

